

Ministerieel besluit tot vernietiging van de besluiten van het college van burgemeester en schepenen van Aalter dd. 15 juli 2024 en 26 augustus 2024 betreffende de aanvraag tot inschrijving in het bevolkings- en vreemdelingenregister in [REDACTED], 9880 Aalter

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLAND, STEDEN- EN PLATTELANDSBELEID, SAMENLEVEN,
INTEGRATIE EN INBURGERING, BESTUURSZAKEN, SOCIALE ECONOMIE EN ZEEVISSERIJ,

Bevoegdheid

Het decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikelen 326 en 332, §1.

Feitelijke context

[REDACTED] diende op 19 juni 2024 een aanvraag tot inschrijving in bij de gemeente, verblijvend op het adres te 9880 AALTER, [REDACTED]. Dit onder de bewering dat ze op dit adres zou samenwonen met [REDACTED], waarvan zij beweert dat dit haar echtgenoot is, hetgeen niet het geval zou blijken te zijn, gezien [REDACTED] reeds gehuwd was met iemand anders.

In zitting van het college van burgemeester en schepenen van 15 juli 2024 werd besloten de inschrijving in de bevolkingsregisters uit te stellen in afwachting van het resultaat van een woningkwaliteitscontrole (hierna conformiteitsonderzoek genoemd). Per schrijven dd. 24 juli 2024 stelde de gemeente de betrokkene hiervan in kennis, met vermelding van de beroepsmogelijkheid bij de Algemene Directie Instellingen en Bevolking van de FOD Binnenlandse Zaken.

De gemeente ontving een schrijven dd. 19 augustus 2024 vanwege de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken van de FOD Binnenlandse Zaken met verzoek om een politieonderzoek naar de hoofdverblijfplaats in te stellen en binnen een termijn van 30 dagen een omstandig rapport over te maken inzake de uitgevoerde onderzoek naar de plaats van de reële hoofdverblijfplaats (hierna woonstcontrole genoemd).

In zitting van het college van burgemeester en schepenen van 26 augustus 2024 werd besloten de inschrijving in de bevolkingsregisters uit te stellen in afwachting van het resultaat van een conformiteitsonderzoek. De adreswijziging van de betrokkene werd overgemaakt aan het Rijksregister, maar er werd nog geen woonstcontrole gevraagd aan de wijkagent.

Op 11 maart 2025 ontving de gemeente een e-mail vanwege de Algemene Directie Identiteit en Burgerzaken van de FOD Binnenlandse Zaken met herhaald verzoek een verslag van de woonstcontroles te bezorgen en de verblijfstoestand van de betrokkene te regulariseren. Naar aanleiding hiervan, werd in zitting van het college van burgemeester en schepenen van 17 maart

2025 besloten tot het uitvoeren van een politieonderzoek, en de betrokkene voorlopig in te schrijven in de bevolkingsregisters in afwachting van het resultaat van een conformiteitsonderzoek.

Finaal werd de betrokkene niet ingeschreven, bij gebrek aan een positieve woonstcontrole (na 5 pogingen door de lokale politie en de uitdrukkelijke verklaring van de bewoner, die niet haar echtgenoot bleek te zijn, dat de betrokkene niet in Aalter maar in Brussel verblijft.

Op 17 maart 2025 diende [REDACTED] een klacht in bij de toezichthoudende overheid betreffende mogelijke discriminatie door de gemeente Aalter bij de inschrijvingsprocedure van niet-Belgen in het bevolkingsregister.

Op 21 maart 2025 verzocht de toezichthoudende overheid de gemeente om alle gevatte besluiten van het schepencollege te bezorgen, alsook het volledige dossier ter zake.

Op 23 mei 2025 verzond de gemeente de betrokken beslissingen aan de toezichthoudende overheid alsook het volledige dossier ter zake en de bijhorende toelichting. De toezichtstermijn van de toezichthoudende overheid neemt een aanvang op 24 mei 2025 en eindigt op 23 juni 2025.

Juridisch kader

Wet dd. 19 juli 1991 'betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten', artikelen 1 en 5, §2;

Wet dd. 29 juli 1991 'betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen', artikelen 2 en 3;

Koninklijk besluit dd. 16 juli 1992 'betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister', artikel 7, §5;

Gemeentelijke verordening dd. 12 juli 2023 inzake woonstcontroles, zoals goedgekeurd door de gemeenteraad van de gemeente Aalter;

Het redelijkheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Verantwoording

Door het schepencollege werd op twee afzonderlijke zittingen (m.n. de zittingen van 15 juli 2024 en 26 augustus 2024) besloten om de inschrijving van [REDACTED] in de bevolkingsregisters uit te stellen in afwachting van het resultaat van een conformiteitsonderzoek.

Overeenkomstig artikel 1 van de Wet van 19 juli 1991 'betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten' moet elke persoon ingeschreven worden in de registers van de gemeente waar hij zijn hoofdverblijfplaats gevestigd heeft. Voormeld artikel bepaalt daarbij uitdrukkelijk dat personen voorlopig ingeschreven worden wanneer deze zich gevestigd hebben in woningen waar permanente bewoning niet is toegelaten.

Met betrekking tot de uitvoering daarvan werd in artikel 7, §5 van het Koninklijk besluit dd. 16 juli 1992 'betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister' volgende regeling opgenomen:

“§5. Het onderzoek van de reële verblijfplaats van een persoon die zijn hoofdverblijfplaats in een gemeente van het Rijk vestigt of die in België van verblijfplaats verandert of, in voorkomend geval, van de realiteit van het effectieve vertrek naar het buitenland, wordt uitgevoerd door de lokale overheid binnen de vijftien werkdagen na de in §1 bedoelde aangifte.

Na afloop van dit onderzoek en binnen de maand na de datum van aangifte, vermeld in §1, geeft de gemeentelijke overheid er aan de gemeente van de vorige verblijfplaats ofwel kennis van dat de betrokkene ingeschreven is in de registers, ofwel dat zijn aanvraag tot inschrijving afgewezen is.”

In de Omzendbrief van 27 augustus 2020 betreffende de ‘Inspecties van de bevolkingsregisters: synthese en verbeterpunten’ wordt ook het volgende bepaald:

“De niet-inschrijving kan niet verantwoord worden door elementen die vreemd zijn aan het onderzoek naar de hoofdverblijfplaats, maar moet gebaseerd zijn op controles waarbij vastgesteld wordt dat de persoon niet op het aangegeven adres verblijft.

Indien het onderzoek naar de reële verblijfplaats geen voldoende elementen oplevert om een besluit te trekken, moet een bijkomend onderzoek gedaan worden en moet de betrokken persoon eventueel in gebreke gesteld worden met het oog op het aanbrengen van desbetreffende bewijselementen.

Indien de reële hoofdverblijfplaats niet met voldoende zekerheid door de lokale politie vastgesteld kan worden, kan de gemeente aan de watermaatschappijen en/of energieleveranciers vragen om een overzicht te leveren van het water- en/of energieverbruik op het desbetreffende adres. Deze maatschappijen en leveranciers moeten de gevraagde informatie gratis meedelen. Enkel de informatie betreffende het reële verbruik wordt meegedeeld.

Het dossier mag geenszins meerdere maanden hangende blijven, tenzij dat gerechtvaardigd is door bijkomende verblijfplaatsonderzoeken om een welbepaald dossier te kunnen afsluiten.”

Aanvullend moet ook gewezen worden op de toelichting die hierover opgenomen werd in het schrijven van de minister van Binnenlandse Zaken aan gemeente Aalter dd. 9 augustus 2022:

“De gemeente kan evenwel niet buiten het wettelijk kader gaan en bijkomende voorwaarde voor inschrijving opleggen of een inschrijving weigeren om redenen die vreemd zijn aan de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten.”

Los van de vraag of er in kwestie een correct vermoeden bestond van een mogelijke ongeschiktheid van de woning, moet worden vastgesteld dat voormelde regelgeving duidelijk stelt dat de lokale overheid ertoe verplicht is om personen voorlopig in te schrijven wanneer deze zich gevestigd hebben in woningen waar permanente bewoning niet is toegelaten. De (voorlopige) inschrijving kan daarbij niet uitgesteld worden in afwachting van een conformiteitsonderzoek. Van zodra er duidelijkheid is over de reële verblijfplaats (en dat werd vastgesteld na positieve woonstcontrole) moet men zo snel mogelijk -binnen de maand na de datum van aangifte- overgaan tot (voorlopige) inschrijving.

Indien er twijfel zou bestaan over de eventuele veiligheid of geschiktheid en men dat bevestigd wil zien door een conformiteitsonderzoek, dan dient men aldus in afwachting van dat verslag de

nodige stappen te nemen om (voorlopig) in te schrijven. Daarbij is geenszins voorzien dat een eventuele woonstcontrole kan worden uitgesteld in afwachting van een conformiteitsonderzoek.

In de collegebesluiten van 15 juli 2024 en 26 augustus 2024 wordt besloten om niet over te gaan tot (voorlopige) inschrijving in afwachting van een conformiteitsonderzoek. Een dergelijk conformiteitsonderzoek staat nochtans los van het onderzoek naar de reële verblijfplaats van de betrokkenen.

Door de inschrijving van de betrokkenen op een dergelijke manier te koppelen aan een conformiteitsonderzoek (i.c. uit te stellen), begaat men een schending van artikel 1 van de Wet van 19 juli 1991 ‘betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten’. Een (voorlopige) inschrijving kan enkel worden uitgesteld teneinde de nodige onderzoeken te voeren naar de plaats van de reële hoofdverblijfplaats.

Voorgaande werkwijze is bovendien ook strijdig met artikel 7, §5 van het Koninklijk besluit dd. 16 juli 1992 ‘betreffende de bevolkingsregisters en het vreemdelingenregister’ dat stelt dat het onderzoek binnen 15 dagen na aangifte moet gebeuren en dat na afloop van dit onderzoek en binnen de maand na de datum van aangifte daarover gecommuniceerd moet worden aan de gemeente van de vorige verblijfplaats. Hoewel deze termijn een ordetermijn is, heeft het bestuur in dit dossier geen enkele gegronde reden om de opstart van het woonstonderzoek uit te stellen, zoals hierna zal worden weergegeven is zulks onredelijk.

Op grond van de artikelen 2 en 3 van de Wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’ moeten de lokale besturen hun bestuurshandelingen ook uitdrukkelijk en afdoende motiveren. Deze dienen daarbij de pertinente feitelijke en juridische overwegingen in hun beslissing op te nemen, op een dergelijke wijze dat het de betrokkenen in staat stelt om te begrijpen hoe het bestuur tot haar beslissing gekomen is.

Ondergeschikt wordt bovendien opgemerkt dat overeenkomstig artikel 5 van de gemeentelijke verordening inzake woonstcontroles een bijkomend conformiteitsonderzoek slechts mogelijk is in geval van gefundeerd vermoeden van (i) ernstige kwaliteitsgebreken aan de woning in de zin van de Vlaamse Wooncode of in geval van overbewoning, van (ii) reëel gevaar voor de openbare gezondheid of openbare veiligheid of (iii) van twijfel omtrent het statuut van zelfstandige of niet-zelfstandige wooneenheid.

In geen enkele van de collegebesluiten wordt gemotiveerd waarom een conformiteitsonderzoek noodzakelijk is en waarom de inschrijvingsprocedure op basis daarvan moet worden uitgesteld. Zulks is evenwel vereist aangezien het een eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking betreft die uitgaat van een bestuur en die beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuursden of voor een ander bestuur. Ondergeschikt moet ook worden opgemerkt dat in geen enkele van de besluiten van 15 juli 2024 en 26 augustus 2024 wordt gemotiveerd waarom er in kwestie sprake zou zijn van een gefundeerd vermoeden dat een conformiteitsonderzoek rechtvaardigt.

Het is bovendien een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat de overheid verplicht is binnen een redelijke termijn te beslissen. De redelijkheid van de termijn moet voor elk geval afzonderlijk worden beoordeeld waarbij inzonderheid rekening dient te worden gehouden met het belang voor de betrokkene, met de complexiteit van de zaak en met de houding en het gedrag van de partijen.

In kwestie dient te worden vastgesteld dat een woonstcontrole (en aldus onderzoek naar de reële verblijfplaats) pas werd opgestart met een collegebesluit van 17 maart 2024 nadat het bestuur hiertoe de opdracht kreeg van de FOD Binnenlandse Zaken. Dit terwijl het bestuur een dergelijk

onderzoek zonder meer al had kunnen opstarten met haar eerste collegebesluit dd. 15 juli 2024, maar toen enkel besloot om niet over te gaan tot inschrijving in afwachting van een conformiteitsonderzoek.

Gelet op de belangen die de betrokkenen hebben bij een snelle en vlotte inschrijving, alsook rekening houdende met de ordeterminen die daartoe werden voorzien, moet *in casu* worden vastgesteld dat de inschrijvingsprocedure op onredelijke wijze werd verlengd in afwachting van een conformiteitsonderzoek. Dit terwijl het bestuur ertoe gebonden is om over te gaan tot (voorlopige) inschrijving van zodra de reële hoofdverblijfplaats vaststaat.

Het gegeven dat het bestuur afwacht met de organisatie van een woonstcontrole (onderzoek naar de reële verblijfplaats) totdat de FOD Binnenlandse Zaken daartoe de opdracht gaf, bewerkstelligt de onredelijke uitstelling van de inschrijving. Dit terwijl de onderzoeksoopdracht zo snel mogelijk na de aangifte van de verblijfsverandering aan de lokale politie moet worden gegeven.

Voorgaande handelswijze is geenszins redelijk. Gelet op het belang van een vlotte inschrijving en rekening houdende met de gevolgen die hieraan gekoppeld zijn, moet worden vastgesteld dat het herhaaldelijk uitstellen van een inschrijving en het afwachten met de opstart van woonstcontroles tot nadat daartoe een expliciete opdracht werd gegeven door de FOD Binnenlandse Zaken niet verenigbaar is met de vereiste van inschrijving binnen een redelijke termijn.

Tot slot moet worden opgemerkt dat de besluiten van het schepencollege, waarbij deze beslist om over te gaan tot de organisatie van een conformiteitsonderzoek en deze beslist om niet over te gaan tot inschrijving in afwachting van dit onderzoek, enkel hun grondslag vinden in de gemeentelijke verordening dd. 12 juli 2023 inzake woonstcontroles. Men dient vast te stellen dat de toepasselijke federale regelgeving geen enkele regeling bevat die het uitstellen van een (voorlopige) inschrijving koppelt aan een conformiteitsonderzoek.

Aangezien de gemeentelijke verordening nooit werd goedgekeurd door de federale toezichthouder, hetgeen nochtans opgelegd is in de toepasselijke wetgeving, en er niet voorzien is in een stilzwijgende goedkeuring, dient men strikt juridisch gezien te besluiten dat deze verordening nooit uitwerking heeft gekregen. Minstens dient te worden besloten dat zij niet op wettige wijze kan worden toegepast aangezien zij nooit de wettelijk vereiste goedkeuring heeft gekregen.

In zoverre de collegebesluiten van 15 juli 2024 en 26 augustus 2024 zich bijgevolg steunen op de gemeentelijke verordening als (enige) rechtsgrond om de (voorlopige) inschrijving uit te stellen op grond van een conformiteitsonderzoek, dient eveneens te worden besloten dat deze onwettig zijn.

BESLUIT:

Artikel 1.

Het besluit van het college van burgemeester en schepenen van Aalter dd. 15 juli 2024 'betreffende de aanvraag tot inschrijving in het bevolkings- en vreemdelingenregister in [REDACTED], 9880 Aalter' wordt vernietigd.

Art. 2.

Het besluit van het college van burgemeester en schepenen van Aalter dd. 26 augustus 2024 'betreffende de aanvraag tot inschrijving in het bevolkings- en vreemdelingenregister in [REDACTED], 9880 Aalter' wordt vernietigd.

Tegen deze beslissing kan een beroep tot nietigverklaring of een verzoek tot schorsing van de tenuitvoerlegging worden ingediend bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het verzoekschrift wordt ingediend, hetzij elektronisch via een beveiligde website van de Raad van State (<http://eproadmin.raadvst-consetat.be>), of met een ter post aangetekende brief die wordt toegezonden aan de Raad van State (Wetenschapsstraat 33 te 1040 Brussel). Het verzoekschrift wordt ingediend binnen een termijn van zestig dagen nadat de beslissing werd betekend.

Brussel, 23 juni 2025.

De Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

Getekend door: Hilde Crevits (Signature)
Getekend op: 2025-06-23 15:51:02 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Crevits Hilde

Hilde CREVITS